

Maciej Żukowski
Miłaszewskich 2/7
70-496 Szczecin

Szczecin 01.10.2023

Recenzja rozprawy doktorskiej lek. Joanny Wolskiej zatytułowanej:

„Wpływ zastosowanej techniki nerkozastępczej na śmiertelność i częstość występowania przewlekłej niewydolności nerek u pacjentów leczonych w OIT.”

Recenzowana praca liczy 129 stron, zawiera 49 tabel, 36 rycin oraz streszczenia w języku polskim i angielskim. Właściwie dobrane i odpowiednio cytowane piśmiennictwo liczy 106 pozycji. Układ i treść pracy są zgodne ze standardem przyjętym dla prac doktorskich.

We wstępie Doktorantka opisuje historię, definicje i epidemiologię ostrego uszkodzenia nerek w Polsce i na świecie a także aktualnie obowiązujące standardy diagnostyczne, z uwzględnieniem ewolucji w/w wraz z rozwojem intensywnej terapii. Następnie wprowadza czytelnika w zagadnienia wskazań do stosowania terapii nerkozastępczej, rodzajów dostępnych technik jak i różnych metod antykoagulacji stosowanych w trakcie wykonywania zbiegu. W zakończeniu tego rozdziału, autorka omawia wady i zalety poszczególnych rodzajów antykoagulacji.

Część wstępu poświęcona historii, definicje i epidemiologię ostrego uszkodzenia nerek, jest napisana bardzo przystępnie i stanowi kompletne kompendium wiedzy na temat rozwoju intensywnej terapii, problemu niewydolności nerek jak i sytuacji epidemiologicznej w Polsce i na świecie. Podkreśla też, że historię ewolucji kryteriów ostrego uszkodzenia nerek od RIFLE przez AKIN do KIDIGO. Bezspornie był to milowy krok w usystematyzowanym podejściu do ostrego uszkodzenia nerek w OIT, gdzie odejście od klasycznych wskazań do dializ spowodowało wcześniejsze wdrażanie terapii nerkozastępczej a w konsekwencji poprawę przeżywalności.

Na koniec części wstępnej Doktorant przechodzi do zagadnień dotyczących rodzajów technik ciągłej terapii nerkozastępczej jak również zalet i wad poszczególnych metod antykoagulacji. Systematyczne i szczegółowe omówienie wszystkich leków przeciwkrzepliwych, wraz z omówieniem ich zastosowania w antykoagulacji ogólnoustrojowej jak i regionalnej stanowi niezwykle interesującą lekturę dla czytającego. W tym miejscu recenzent nadmienia, że część dotycząca wskazań do zastosowania terapii nerkozastępczej mogłaby być bardziej rozwinięta i usystematyzowana, co nie jest błędem a jedynie uzupełniłoby całość wiedzy uzyskiwanej w trakcie czytania tej części rozprawy. W opinii recenzenta Doktorantka posłużył się zapewne skrótem myślowym funkcjonującym codziennej praktyce powinna ujednolicić podejście do rozwijania lub nie stosowanych skrótów. Większość jest rozwijanych przy ich pierwszym użyciu, jednakże nie dotyczy to AKIN i KIDIGO użytych na stronie 9. W opinii recenzenta przekaz merytoryczny jest całkowicie jasny, jednakże w pracach tej rangi należy dążyć do ujednolicenia stosowanych zasad redakcyjnych.

W krótkim opisie założeń pracy Doktorantka zamieszcza informacje na temat wpływu stosowania terapii nerkozastępczej na śmiertelność pacjentów leczonych w OIT. Wskazuje na brak w piśmiennictwie danych dotyczących polskich Oddziałów Intensywnej Terapii. Natomiast podsumowując aktualny stan wiedzy na ten temat jasno udowadnia konieczność opracowania aktualnych danych dotyczących stosowania terapii nerkozastępczych w OIT w naszym kraju jak i ich wpływu na rokowanie. Jasno sformułowane trzy cele pracy konsekwentnie wynikają z przedstawionych założeń.

W części poświęconej metodyce badań Doktorantka opisuje grupę badaną podając dane włączone do analizy a także i ich pochodzenie. Definiuje szczegółowo kryteria włączenia i wyłączenia jakimi posłużono się w pracy, jak również zasady podziału na poszczególne podgrupy. Dane demograficzne i kliniczne uzupełniono o informacje dotyczące rodzaju zastosowanego leczenia jak i uzyskanej punktacji w skali APACHE II. Całość metodyki opisana jest niezwykle syntetycznie, jednakże zawiera wszystkie niezbędne w tego typu rozprawach informacje, jednakże w opinii recenzenta posługiwanie się terminem tendencji statystycznej przez $p < 0.1$ jest zbędne, gdyż w

większości publikacji naukowych taka wartość byłaby po prostu uznana za nieistotna statystycznie.

Przedstawiając wyniki Doktorant na początku przybliży podział na poszczególne grupy badane jak i dane demograficzne badanej populacji analizując dodatkowo w/w dane w podziale na grupy w zależności od zastosowanej techniki nerkozastępczej i antykoagulacji. Kolejne tabele (6-10) zawierają dane z uwzględnieniem pacjentów wypisanych ze szpitala i zmarłych jak również występowania chorób współistniejących w grupie badanej. Dane przedstawione są w sposób jasny i prawidłowo usystematyzowany, co daje czytającemu komfort lektury oraz możliwość analizowania informacji.

Kolejnym zagadnieniem, w mojej opinii, o ogromnej wadze klinicznej były ocena śmiertelności zarówno w całej grupie jak i w poszczególnych podgrupach a także określenie czynników predykcyjnych wystąpienia zgonu w grupie badanej. Analizie poddano dane demograficzne, choroby współistniejące, czas włączenia terapii nerkozastępczej, wskazania, rodzaj zastosowanej terapii i punktację w skali APACHE II. Zastosowanie regresji logistycznej w analizie statystycznej jest w opinii piszącego te słowa bardzo trafną decyzją. Wyniki tej analizy są bardzo niewiążące. Istotna statystycznie zależność pomiędzy punktacją w skali APACHE II a wystąpieniem zgonu w OIT świadczy o porównywalności grupy badanej z innymi doniesieniami, gdyż w/w skala ma wartość predykcyjną właśnie do określenia ryzyka wystąpienia zgonu. Natomiast brak istotności statystycznych w odniesieniu do pozostałych analizowanych danych jest najprawdopodobniej wynikiem niskiej liczebności grupy. W opinii recenzenta zwiększenie liczebności grupy badanej mogłoby mieć wpływ na uzyskanie istotnych statystycznie wyników w przeprowadzonej analizie.

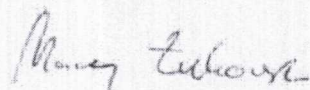
Należy podkreślić, że Doktorant przedstawił wyniki swojej pracy w sposób jasny i czytelny, a ilość zebranych danych z pewnością stanowiła wyzwanie dla piszącego, dokonującego wyboru, które z nich należałoby umieścić w rozprawie.

W omówieniu Doktorantka krytycznie porównuje swoje wyniki z doniesieniami innych autorów. W większości przypadków są one podobne a sposób przeprowadzenia całej dyskusji świadczy o dogłębnej znajomości tematu. Jednakże informacja dotycząca ogólnej śmiertelności w OIT w Olsztynie w analizowanych latach

powinna być umieszczona w opinii recenzenta w części poświęconej wynikom a w metodyce należałoby zawrzeć informację, że taka analiza zostanie przeprowadzona. Umieszczenie tej informacji w tym miejscu powoduje konsternację u czytającego, gdyż nie wiadomo skąd uzyskano te dane, a śmiertelność w grupie badanej wyniosła ok. 75 %. Doktorantka porównuje uzyskane wyniki do publikacji Vinsonneau z 2006, jednakże cytowane badanie prowadzone było w latach 1999-2003 a w omawianej rozprawie włączano pacjentów leczonych w latach 2003-2011, co w opinii recenzenta nie daje podstaw do rzetelnego porównania. Tylko na koniec trudno się oprzeć wrażeniu, że prowadzenie wielośrodkowych badań i analiz w warunkach polskich OIT wciąż jest niezwykle trudne. Niewątpliwie milowym krokiem będzie opracowanie i wprowadzenie w życie krajowego rejestru chorych leczonych w OIT, na co piszący te słowa oczekuje z niecierpliwością.

Na zakończenie należy podkreślić, że oceniana rozprawa przedstawia duży, właściwie usystematyzowany materiał i robi dobre wrażenie ogólne. Wnioski zostały wyciągnięte prawidłowo, stosownie do uzyskanych wyników. Nieliczne potknięcia były mało istotne, jednakże obowiązek recenzenta nakazuje o nich wspomnieć. Te drobne uwagi nie umniejszają wartości materiału, którego część niewątpliwie powinna być opublikowana w recenzowanym piśmiennictwie.

Podsumowując, oceniam pracę jako spełniającą kryteria stawiane rozprawom na stopień doktora nauk medycznych i składam wniosek do Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Collegium Medicum UWM o dopuszczenie lek. Joanny Wolskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. Dr hab. med. Maciej Żukowski